

Emlékezés Széchenyi Bélára (1837-1918), a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti és igazgatósági tagjára

Remembering Béla Széchenyi (1837-1918), Honorary Member and Member of Directorate of the Hungarian Academy of Sciences

Széchenyi Béla jogász, geográfus, geológus. Életrajza kellően feldolgozottnak mondható.¹ Sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi Béla István Mária néven 1837. február 3-án született Pesten (Pest-Pilis-Solt vármegye). Atyja Széchenyi (Széchényi) István gróf (1791-1860), nagybirtokos, gazdasági író, 1848-ban közlekedésügyi miniszter, a Magyar Tudós Társaság (Magyar Tudományos Akadémia) alapításának kezdeményezője. Anyja gróf Seilern-Aspang Crescentia/Crescence [ném. *Maria Crescentia Caroline Maximiliana von Seilern und Aspang*] (1799-1875) úrnő volt. Családneve írása többségében a Széchenyi névalakot követi.² Széchenyi Béla magántanuló volt.³ A gyermek gróft az elemi ismeretekbe Podhorszky Lajos (1815-1891) nyelvész, akadémikus [levelező tag (1858)] vezette be, akit túlzottan önálló⁴ tevékenységkifejtése miatt elbocsátották. Később őt Ligeti József (?-?) orvostanhallgató követte. A francia nyelvet Raye, majd Debeuf nevű, az olaszt Hradeczky, közelebbről nem azonosítható papi személyek oktatták a kis Béla számára. Angolra ismeretlen keresztnévű Robinson és John nevű tanáraik oktatták a két fiataalt.⁵ Az egyik francia abbé befolyása túlságosan érvényesült, és Béla, valamint testvéröccse, Széchenyi Ödön (1839-1922) neveltetése rossz irányt vett, mivel magyarul rosszul beszéltek. Ezért Crescentia grófné Debeuf-öt elbocsátotta, és elrendelte, hogy csak magyar nyelven oktassák a gyermekeket. Így 1851. őszétől Béla nevelését Ligeti Antal (1823-1890), míg Ödön tanítását Tomsich István (?-

¹ Id. Szinnyei József: Széchényi Béla (sárvári és felsővidéki gróf). [Szócikk]. In: Id. Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái XIII. Steiner-Télfy*. Budapest, Hornyánszky Viktor, 1909. 491-493.; Lóczy Lajos: Nekrológ. ---. r. t. [rendes tag] beszéde gróf Széchenyi Béla ig. és t. [igazgatósági és tiszteleti] tag ravatalánál a Széchenyi-palota csarnokában. 1918. év december 14-én. 79. évf. (1919) 60-64. URL: https://real-j.mtak.hu/102/1/AkademiaiErtesito_1919.pdf (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.); Lóczy Lajos: Gróf Széchenyi Béla emlékezete. ---. t. [tiszteleti] tagtól. A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai felett tartott emlékbeszédek. XVIII. kötet 8. szám. Budapest, MTA, 1923. 1-30. URL: https://real-eod.mtak.hu/18769/1/1923_8_grof_szechenyi_bela_emlekezete_loczy_lajos_t_tagtol.pdf (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.); Bártfai Szabó László: [Széchényi Béla neveltetésére vonatkozó részek]. In: Bártfai Szabó László: Széchenyi Béla. In: Bártfai Szabó László: *A sárvár-felsővidéki gróf Széchényi család története III. 1820-1920*. Budapest: Stephaneum – Egyetemi Nyomda, 1926a. 492-492.; Anonym: Széchenyi Béla [szócikk.] In: Kenyeres Ágnes (főszerk.): *Magyar életrajzi lexikon II. L-Z*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1969. 445-445. Harmadik, változatlan kiadás; Balogh Margit: Széchenyi Béla. [Szócikk]. In: Markó László-Burucs Kornélia-Balogh Margit-Hay Diána: *A Magyar Tudományos Akadémia tagjai III. R-Zs*. (Főszerk.: Glatz Ferenc). Budapest, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont – Tudománytár, 2003. 1208-1209.; Anonym: Széchenyi Béla [szócikk.] In: Markó László (főszerk.): *Új magyar életrajzi lexikon VI. Sz-Zs*. Budapest, Magyar Könyvklub, 2004. 205-206.; Gulyás Pál (ír., összeáll.): Széchényi Béla (István Mária), sárvár-felsővidéki gróf. [Szócikk]. In: Gulyás Pál (ír., összeáll.) – Viczián János (ír., s.a.r., kieg., jav.) – Viczián Botond (s.a.r., bef.): *Magyar írók élete és munkái. Megindította [az alapsorozatot]: Id. Szinnyei József. Új sorozat. --. adatgyűjtésének felhasználásával írta és sajtó alá rendezte Viczián János XXVIII. Sz. Gizella – Szilas Oszkár*. Budapest, [Viczián Botond] Magánkiadás, 2025. 597-597.

² Szükséges jelezni, hogy az apa, Széchenyi István 1822-ig Széchényi alakban, azaz két ékezettel írta nevét. Az 1905. február 16-án tartott családi ülés a familia nevének alábbi egységes írásmódját határozta meg: Sárvár-felsővidéki gróf Széchényi. Erre lásd a háromkötetes, 1911-ben, 1913-ban, valamint 1926-ban megjelent ritka családtörténeti forrásmunka legritkább, harmadik kötetét: Bártfai Szabó László: [A Széchényi család nevének egységes írásmódja. Széchenyi István névhasználat]. In: Bártfai Szabó László: *A sárvár-felsővidéki gróf Széchényi család története III. 1820-1920*. Budapest: Stephaneum – Egyetemi Nyomda, 1926b. 589-589.

³ Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Anonym (2004) 205.

⁴ Forrásszerűen: önféjű. Lásd: Bártfai (1926a) 492.

⁵ Lóczy (1923) 1.

?) vette át a gimnáziumi tantárgyakat illetően. A fiúk vizsgáikat a pesti piaristáknál, illetve soproni gimnáziumi tanárok előtt tették le.⁶ Kisgyermekként kis étvágyú, gyengébb termetű volt, ezért tíz éves korától sportokkal, testedzéssel külön nevelők erősítették.⁷ Lóczy arra is hivatkozik, hogy Bártfai magánlevélben írta neki, hogy az apa, István gróf a gyermekekkel kissé hidegen, gyakran korholva beszélt, míg ha nem voltak jelen, szeretettel említette őket.⁸ Később, 1852-ben egy francia nyelvű színdarabot is előadtak, és ekkor jártak először Döblingben.⁹ Béla 1854 októbere és 1855 májusa között Berlinben¹⁰ 1855. május-augusztusban, továbbá 1856 áprilistól egy-egy félévet Bonnban hallgatott jogot az egyetemen.¹¹ Berlinben Joseph Michel német nyelvész igen szorgalmasnak mondta.¹² Lipcsében, Magdeburgban, és Heidelbergben¹³ is tanult.¹⁴ Egy évet tehát Berlinben, kettőt Bonnban töltött jogi tanulmányokkal.¹⁵ Európa különböző részeiben utazott tudományos (Anglia, Franciaország, Itália, Svájc, Skandinávia¹⁶ 1855-1857; a Balkán és az Égei-tengeri görög szigetek (Zichy Jenővel)¹⁷ 1858; USA (Károlyi Gyulával),¹⁸ Kanada, 1862-1863)¹⁹ és vadászati körutakra (négy afrikai oroszánvadászat: Algír, 1865-1870).²⁰ Legelső nyilvános szereplése 1858-ban volt, amikor Nelson admirális [lord Horatio Nelson (1758-1805), a 'trafalgari győző'] marsallbotját ajándékozta a Magyar Nemzeti Múzeumnak.²¹ Az 1861-es évben a nyéki [sopronnyéki]²² választókerület képviselője lett²³ és 1861. május 23-án tartott beszédében a Felirati Párthoz csatlakozott. Egyebek közt a zsidók emancipációját is követelte.²⁴ 1863-ban mint kismartoni²⁵ képviselő, az országgyűlésen vett részt.²⁶ Később 1870. június 22-én Erdődy Hanna (?-1872) grófnőt vette nőül, aki azonban már 1872. október 18-án meghalt.²⁷ 1874-ben a Fertő tó medrében kőkori leleteket tárt fel.²⁸ Később családi bánatának enyhítése végett nagy

⁶ Bártfai (1926a) 492.

⁷ Lóczy (1923) 1.

⁸ Lóczy (1923) 2. (Az említett magatartás tipikus római katolikus, talán ma már eltűnőben lévő nevelési szokás).

⁹ Lóczy (1923) 2-3.

¹⁰ Lóczy (1923) 2.; Anonym (2004) 205 (pontos évszámokkal).

¹¹ Anonym (2004) 205.

¹² Bártfai (1926a) 492.

¹³ Bártfai (1926a) 492.

¹⁴ Anonym (1969) 717.; Anonym (2004) 205.

¹⁵ Lóczy (1923) 1.

¹⁶ Lóczy (1923) 29. említi egyedül Skandináviát.

¹⁷ Lóczy (1923) 3.; Anonym (1969) 717.; Balogh (2003) 1208.

¹⁸ Id. Szinnyi (1906) 491-492.; Anonym (1969) 717.

¹⁹ Lóczy (1923) 3.; Anonym (2004) 205. (Svájcot csak Lóczy említi).

²⁰ Lóczy (1919) 61. szerint az angol főnemesi családok nagy szeretettel fogadták. Lóczy (1923) 8.; Anonym (1969) 717.; Anonym (2004) 205.

²¹ Id. Szinnyi (1906) 491-492.

²² Nyék [Sopronnyék] (Sopron vármegye), jelenleg: Neckenmart, Felsőpulyai járás (ném. *Bezirk Oberpullendorf*) jelenleg Ausztria része.

²³ Id. Szinnyi (1906) 491-492.; Lóczy (1923) 3.; Balogh (2003) 1208.

²⁴ Id. Szinnyi (1906) 491-492.

²⁵ Kismarton (Sopron vármegye), jelenleg: Eisenstadt, Burgenland tartomány székhelye, jelenleg Ausztria része.

²⁶ Balogh (2003) 1208.

²⁷ Id. Szinnyi (1906) 491-492.; Lóczy (1919) 62.; Lóczy (1923) 7.

²⁸ Széchenyi Béla: Kőkori lelet a Fertő-tava medrében. Néhány közleménnyel múltjáról. Budapest, Franklin, 1876. 38, 6 t.; Széchenyi Béla: Trouvailles de l'âge de la pierre dans le bassin du Lac de Neusiedl accompagnées de quelques remarques sur son passé. Budapest, Franklin, 1876. 40, 6 t.; Széchenyi Béla: Funde aus der Steinzeit im Neusiedler Seebecken mit einigen Mittheilungen aus dessen Vergangenheit. Buda-Pest, Szerzői magánkiadás – ismeretlen nyomda, 1876. 40, 6 t.; Lóczy (1923) 11-12.; Anonym (1969) 717.; Balogh (2003) 1208.

keleti utazásra szánta el magát azzal a céllal, hogy lehetőleg felkeresi a magyarok őshazáját és egyúttal behatol az elzárt Tibetbe. Az útra úgy készült, hogy nem tér vissza többé. Ezért 1877-ben atyja kéziratait a Magyar Tudományos Akadémiának, ereklyéit a Magyar Nemzeti Múzeumnak adta.²⁹ Útjára 1877. december 4-én indult el. Három kísérője volt: Bálint Gábor nyelvész (1844-1913), aki csakhamar hátra maradt az utazás során), Lóczy Lajos geológus (1849-1920) akadémikus [I. tag (1888. május 4.)], és Gustav Kreitner (1847-1893) főhadnagy, topográfus. Útjuk főképpen Kínára³⁰ terjedt ki, melynek igen jelentékeny részét járták be, több európai ember által nem érintett vidékeken is voltak. Ám Tibet belsejébe a lakosok féltékenysége miatt nem juthattak el. Jünнанon keresztül hatolva ért el Hátsó-Indiába 22 havi utazás után. Áttekintve, az egészében 1877 és 1880 között zajló expedíció során Bombay [Mumbai] – Szikkim, Bhutan és Tibet határvidéke-Közép-Jáva vulkanikus vidékei, Hongkong - Sanghaj (Shanghai) – Jangce - Iravádi-delta – Japán - Hsziang (Xiang) - Tunhuang (Dunhuang) területeit járták be.³¹ A legnagyobb eredmény a hazai adatok alapján a Transzhimalája későbbi, Sven Hedin (1865-1952) általi³² felfedezésén túl a tunhuangi (dunhuang-i) Ezer Buddha Barlangtemplomok/Ezer Buddha Csarnokai (ang. *Thousand Buddha Grottoes or Caves of the Thousand Buddhas*; kín. *Qiān fò dòng*), [angol nyelvterületen Mokao barlangok (ang. *Mogao caves*; kín. *Mògāo kū*) néven ismertebb] felfedezése.³³ A Góbi-sivatag keletkezéséről is új elméletet alkottak, illetve az utazás alatt gyűjtött tudományos anyagot húsz

²⁹ Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Anonym (2004) 205.

³⁰ A kínai karaktertranszkripcióra, valamint a Hanyu pinyin átírásra: Juhász Kornélia: *A mandarin beszédhangok produkciója kínaiul tanuló magyar anyanyelvűek ejtésében*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2025. [Elektronikus verzió]. 262-263.. URL: https://mersz.hu/keres/pinyin/hivatkozas/m1313amandny_263#m1313amandny_263 (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.). A kérdésre egy, a jogtudományra vonatkoztatott citációs problémák és idézési módok kérdéseire fókuszáló könyvfejezet keleti (kínai) átírási kérdéseire: A 8.6. Citation styles in legal studies. A possible draft methodological manual alfejezetben belül lásd a 8.6.4.4. Transcribing (transliteration) non-English, non-Latin script/non-Romanised sources alpontot. Koi Gyula: Other socio-legal, historical and general aspects. In: Boros, Anita – Koi, Gyula (eds.): *Sustainability and Law. Administrative and Legal Perspectives*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2025. [Elektronikus verzió] 995-1000. A fejezetre: URL: https://mersz.hu/dokumentum/m1353sal_120#m1353sal_3450 (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.); az alpontra: URL: https://mersz.hu/dokumentum/m1353sal_120#m1353sal_3450 (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.).

³¹ Kreitner, Béla: *Im fernen Osten. Reisen des Grafen Béla Széchenyi in Indien, Japan, China, Tibet und Birma (!) in den Jahren 1877-1880*. Wien, Hölder, 1881. vi, 1013.; Kreitner Béla: *Gróf Széchenyi Béla keleti utazása India, Japan [Japán], China [Kína], Tibet és Birma [Burma]országokban*. Budapest, Révai, 1882. vi, 1022.; Széchenyi Béla: *Széchenyi Béla gróf kelet-ázsiai útjának tudományos eredménye 1877-1880 I. Az utazáson tett észlelések. II. A gyűjtött anyag feldolgozása I. III. Széchenyi Béla gróf kelet-ázsiai útjának tudományos eredményei 2*. Budapest, Kilián, 1890-1897. x, 877, (1), (1), (1); iv, 470. A köteteket saját költségén adta ki. Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Lóczy (1919) 62-64., Lóczy (1923) 12-20.; Anonym (1969) 717-718.; Balogh (2003) 1208-1209.; Anonym (2004) 205.

³² Anonym (1969) 717-718.; Balogh (2003) 1209.

³³ Miklós Pál: Tunhuang [Dunhuang] fölfedezése. In: Miklós Pál: *A tunhuangi [dunhuangi] Ezer Buddha Barlangtemplomok*. Budapest, Helikon, 1959. 9-18.; Whitfield, Susan: Stein [Aurél] és Tunhuang [Dunhuang]. Ford.: Nagy Erika – Bihari Gábor. In: Whitfield, Susan: *Stein Aurél, a Selyemút felfedezője*. Budapest, Aranyaszarvas Könyvkiadó, 2004. 65-76. Később, 1901-ben Vang jü-luan helyi apát (kín. *taoshi*) fedezett fel befalazva több tízezer 5-11. századi (406-994 között keletkezett) kínai, szanszkrit, óujgur, óhéber, és ótörök főleg buddhista, de taoista, nesztoriánus, manicheista és judaista vallási szöveget. De szerződéses, csillagászati, filozófiai, nyelvészeti, orvosi, történeti, zenei szövegek is találhatóak a leletben. Ezek egy része (7000 csonkítatlan tekerés, valamint 6000 töredék) 130 akkori angol font értékű adásvétel útján Stein Auréltól (1862-1943) került a British Museum-ba, Paul Pelliot-tól (1878-1945), aki 3000 kínai, és 4000 tibeti szöveget vásárolt meg. (Pelliot képzett sinológus volt, és ismerte a helyi nyelveket is, ezért válogatva vásárolt, ellentétben Steinnel, de japán és orosz utazó is szerzeményezett. A maradék egyötöd rész 1910-ben a pekingi Kínai Nemzeti Könyvtárhoz jutott. Az 1907-es évtől Stein, aki Lóczytól hallott a barlangtemplomokról, találta meg az ún. Gyémánt Szútrát, mely 826-ból az első (még nem szétszedhető betűkkel) nyomtatott legrégebbi teljes könyv.

tudós 1900-ig dolgozta fel.³⁴ Útjáért a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti taggá választotta (1880. május 20.), később igazgató tag (1883. május 17.).³⁵ A Főrendiháznak tagja is volt (1887-től örökös tagja),³⁶ ahol feltűnt szabadelvű nyilatkozataival.³⁷ A Főrendiház alelnöke 1912-től.³⁸ A Budapesti Tudományegyetem tiszteletbeli doktori oklevelet adományozott részére (1896. május 6). Kelet-ázsiai tudományos utazása alatt használt nagyértékű műszereit a létesítendő meteorológiai és csillagászati múzeum részére adományozta.³⁹ A Magyar Földrajzi Társaság tiszteletbeli elnöke (1893-1918).⁴⁰ A Julián Egyesület társalapítója és elnöke (1904).⁴¹ Az Állandó Országházépítő Tanács, és az MNM Tanácsának tagja.⁴² Az 1896-os évben nyerte el az MTA nagyjutalmát.⁴³ Az 1897-es évben nyerte el a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot.⁴⁴ Az 1900. év óta haláláig volt a magyar szent korona őre (Szlávy József utódaként).⁴⁵ Valószínűleg az első magyar volt, aki Japánban megmászta a Fujit.⁴⁶ Nyolcvanadik életéve felé már nehezebb volt számára a vadászat, és a nagyobb távolságok megtétele.⁴⁷ Budapesten, 1918. december 12-én, életének 81. évében hunyt el.⁴⁸ Cikkeket írt a Vadász- és Versenylapba (1857., 1861., 1865.) és a Gazdasági Lapokba (1862. 14. sz. Néhány szó a magyar borhitel emelésének érdekében); levelei 1879. évből Kínából, Szo-Csao [Suzhou] 1879. április 12. (Budapesti Szemle XXI. 1879); Szining-Fu [Xining] 1879. augusztus 10. (Pozsonyvidéki Lapok 1879. 275. sz.), Batang [Batang, Sizhuan] 1880. december 8. (A Hon 1880. 104. sz.). Voltaire levelei (Ország-Világ 1881.).⁴⁹

Művei

Gróf Széchenyi Béla, [és] Tóth Vilmos tartott beszédei. Pest, Wodianer Nyomda, 1861. 11.; *Amerikai utam. Kivonatok 1862-i naplómából*. Pest, Emich Nyomda, 1863. viii, 157, (3); Kőkori lelet a Fertő-tava medrében. Néhány közleménnyel múltjáról. Budapest, Franklin, 1876. 38, 6 t.; *Trouvailles de l'âge de la pierre dans le bassin du Lac de Neusiedl accompagnées de quelques remarques sur son passé*. Budapest, Franklin, 1876. 40, 6 t.; *Funde aus der Steinzeit im Neusiedler Seebecken mit einigen Mittheilungen aus dessen Vergangenheit*. Buda-Pest, Szerzői magánkiadás – ismeretlen nyomda, 1876. 40, 6 t.; *Széchenyi-gyász. Széchenyi István gróf halála alkalmából 1860-ban családjához intézett részvétnyilatkozatok, és költemények gyűjteménye*. Sajtó alá rendezte: gróf ---. Budapest, Franklin Nyomda - Apolló Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, 1885. (4), 314, (2); *Széchenyi Béla gróf kelet-ázsiai útjának tudományos eredménye 1877-1880 I. Az utazáson tett észlelések. II. A gyűjtött anyag feldolgozása 1. III. Széchenyi Béla gróf kelet-ázsiai útjának tudományos eredményei 2*. Budapest, Kilián, 1890-

³⁴ Anonym (1969) 717.; Balogh (2003) 1209.; Anonym (2004) 205.

³⁵ Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Anonym (1969) 717.; Balogh (2003) 1208.; Anonym (2004) 205.

³⁶ Anonym (2004) 205.

³⁷ Id. Szinnyei (1906) 492.

³⁸ Anonym (2004) 205.

³⁹ Id. Szinnyei (1906) 491-492.

⁴⁰ Balogh (2003) 1208.; Anonym (2004) 205.

⁴¹ Anonym (2004) 205.

⁴² Anonym (2004) 205.

⁴³ Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Balogh (2003) 1208.; Anonym (2004) 205.

⁴⁴ Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Anonym (2004) 205.

⁴⁵ Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Lóczy (1923) 23. (helyes adatokkal, beszámol a jogelőről is); Balogh (2003) 1208.; Anonym (2004) 205.

⁴⁶ Anonym (2004) 206.

⁴⁷ Lóczy (1923) 29.

⁴⁸ Id. Szinnyei (1906) 491-492.; Anonym (1969) 718.; Balogh (2003) 1208.; Anonym (2004) 205.

⁴⁹ Id. Szinnyei (1906) 492.

1897. x, 877, (1), (1), (1); iv, 470.; A lungau magyar zergevadász-társulat keletkezése és fejlődésének története. Budapest, Szerzői magánkiadás, 1896. 39.

Felhasznált irodalom

Kreitner, Béla: *Im fernen Osten. Reisen des Grafen Béla Széchenyi in Indien, Japan, China, Tibet und Birma (!) in den Jahren 1877-1880*. Wien, Hölder, 1881. vi, 1013.; Kreitner Béla: *Gróf Széchenyi Béla keleti utazása India, Japan [Japán], China [Kína], Tibet és Birma [Burma]országokban*. Budapest, Révai, 1882. vi, 1022.; Id. Szinnyi József: Széchenyi Béla (sárvári és felsővidéki gróf). [Szócikk]. In: Id. Szinnyi József: *Magyar írók élete és munkái XIII. Steiner-Télfy*. Budapest, Hornyánszky Viktor, 1909. 491-493.; Lóczy Lajos: Nekrológ. -- r. t. [rendes tag] beszéde gróf Széchenyi Béla ig. és t. [igazgatósági és tiszteleti] tag ravatalánál a Széchenyi-palota csarnokában. 1918. év december 14-én. 79. évf. (1919) 60-64. URL: https://real-j.mtak.hu/102/1/AkademiaiErtesito_1919.pdf (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.); Lóczy Lajos: Gróf Széchenyi Béla emlékezete. ---. t. [tiszteleti] tagtól. A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai felett tartott emlékbeszédek. XVIII. kötet 8. szám. Budapest, MTA, 1923. 1-30. URL: https://real-eod.mtak.hu/18769/1/1923_8_grof_szechenyi_bela_emlekezete_loczy_lajos_t_tagtol.pdf (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.); Bártfai Szabó László: [Széchenyi Béla neveltetésére vonatkozó részek]. In: Bártfai Szabó László: Széchenyi Béla. In: Bártfai Szabó László: *A sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi család története III. 1820-1920*. Budapest: Stephaneum – Egyetemi Nyomda, 1926a. 492-492.; Bártfai Szabó László: [A Széchenyi család nevének egységes írásmódja. Széchenyi István névhasználata]. In: Bártfai Szabó László: *A sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi család története III. 1820-1920*. Budapest: Stephaneum – Egyetemi Nyomda, 1926b. 589-589.; Miklós Pál: Tunhuang [Dunhuang] fölfedezése. In: Miklós Pál: *A tunhuangi [dunhuangi] Ezer Buddha Barlangtemplomok*. Budapest, Helikon, 1959. 9-18.; Anonym: Széchenyi Béla [szócikk.] In: Kenyeres Ágnes (főszerk.): *Magyar életrajzi lexikon II. L-Z*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1969. 445-445. Harmadik, változatlan kiadás; Széchenyi István: *Széchenyi István intelmei Béla fiához. * Dokumentumok*. (Összeáll., szöveggond., utószó, jegyz. Fenyő Ervin. Bev. Szigethy Gábor). Budapest, Magvető, 1985. [1857] 366.; Balogh Margit: Széchenyi Béla. [Szócikk]. In: Markó László-Burucs Kornélia-Balogh Margit-Hay Diána: *A Magyar Tudományos Akadémia tagjai III. R-Zs*. (Főszerk.: Glatz Ferenc). Budapest, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont – Tudománytár, 2003. 1208-1209.; Anonym: Széchenyi Béla [szócikk.] In: Markó László (főszerk.): *Új magyar életrajzi lexikon VI. Sz-Zs*. Budapest, Magyar Könyvklub, 2004. 205-206.; Whitfield, Susan: Stein [Aurél] és Tunhuang [Dunhuang]. Ford.: Nagy Erika – Bihari Gábor. In: Whitfield, Susan: *Stein Aurél, a Selyemút felfedezője*. Budapest, Aranytíz Könyvkiadó, 2004. 65-76.; Gulyás Pál (ír., összeáll.): Széchenyi Béla (István Mária), sárvár-felsővidéki gróf. [Szócikk]. In: Gulyás Pál (ír., összeáll.) – Viczián János (ír., s.a.r., kieg., jav.) – Viczián Botond (s.a.r., bef.): *Magyar írók élete és munkái. Megindította [az alapsorozatot]: Id. Szinnyi József. Új sorozat. --. — adatgyűjtésének felhasználásával írta és sajtó alá rendezte Viczián János XXVIII. Sz. Gizella – Szilas Oszkár*. Budapest, [Viczián Botond] Magánkiadás, 2025. 597-597.; Juhász Kornélia: A mandarin beszédhangok produkciója kínaiul tanuló magyar anyanyelvűek ejtésében. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2025. [Elektronikus verzió]. Ismeretlen terjedelm. URL: https://mersz.hu/keres/pinyin/hivatkozas/m1313amandny_263#m1313amandny_263 (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.); és Koi Gyula: Other socio-legal, historical and general aspects. In: Boros, Anita – Koi, Gyula (eds.): *Sustainability and Law. Administrative and Legal Perspectives*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2025. [Elektronikus verzió] 995-1000. URL: https://mersz.hu/dokumentum/m1353sal_120#m1353sal_3450 (utolsó megtekintés: 2026. szeptember 5.).

Koi Gyula PhD

Tudományos főmunkatárs; v. vezető kutató; tudományos
munkatárs

Nemzeti Közszerolgalati Egyetem (NKE) Államtudományi és Nemzetközi
Tanulmányok Kar; Pécsi Tudományegyetem (PTE) Állam-és Jogtudományi kar; ELTE
Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Kutatóintézet

E-mail: koigyula@gmail.com